

Gaurkotasuna ikasgelan

Pobrezia:

Nazio Batuek ahaztuta duten hondamendia

© Juan Vicado / Intermón Oxfam

Gizateriak ez du sekula orain bezainbeste aberastasun sortu. Ez da inoiz hain garbi ikusi miseria eta desberdintasuna gizaki gehienek eguneroko ogia direla. 2000. urtean Milurtekoaren Garapen Helburuak (MGH) sortu ziren egoera hori aldatzeko. Bost urteren buruan, ordea, Nazio Batuen Goi-bileran bildutako gobernuek saihestu egin dute horren azterketa.

Global Express-en edizio honek, MGHak aztertzeaz gain, NBEk eta herritarrek pobrezia-aren aurka borrokatzeko egitekoei buruz hausnartzeko hainbat elementu eskaintzen ditu.

- ☐ Ekiteko garaia
- ☐ Hain gutxirekin konformatzen gara?
- ☐ Bost urte igarota ere...
- ☐ Zergatik ez da gehiago eta hobeto aurrera egiten?
- ☐ Gobernuek azterketa saihestu dute
- ☐ Jendea, azkenean?

Gizateriak ez du sekula orain bezainbeste aberastasun sortu. Orain arte, ez da hain garbi ikusi miseria eta desberdintasuna gizaki gehieneguneko oigia direla. 2000. urtean Milurtekoaren Garapen Helburuak (MGH) sortu ziren, berez eskandalu hutsa den egoera hori aldatzea lehentasun bilaka zedin. Handik bost urtera, irailaren 13tik 16ra, mundu osoko 191 estatuburu eta gobernuburu elkartu ziren New Yorken, eginkizun garrantzitsu honekin: helburu horien eta Nazio Batzuen beste goi-bilera batzuetan hartutako konpromisoen betetze-maila aztertzea. Zoritxarrez, ordea, azken emaitza oso kaskarra izan da. Gobernuak, gutxi ikasitako ikasleek bezala, gaiari sakon heltzea saihestu eta ez zuten konpromiso zehatzik hartu nahi izan.

Ez da berria gai horiei buruz jardutea. Azken hamarkadetan, gai erabakigarri askori buruzko (ingurumena, generoa, populazioa, etab.) goi-bilera ugari egin izan dira, eta, horietatik, oro har, ongi bideratutako hitzarmenak lortu dira –erretorikoak eta xumeak izan arren–, baina, gehienetan, hitzok haizeak eramaten ditu. Hona hemen hainbat datu: 1.200 milioi pertsona baino gehiago bizi dira pobrezia-egoera larrian; 11 milioi haur hiltzen dira urtean prebeni daitezkeen gaixotasunak direla eta; 115 milioi haurrek ez dute eskolarik; milioi-erdi emakume hiltzen dira erditzen ari direla; ia 1.000 milioi pertsona bizi dira txabolatan; 1.000 milioi pertsona baino gehiagok ez dute edateko urik; 10.000 animalia-espezie baino gehiago daude arriskuan, eta herrialde pobretu askok diru gehiago gastatzen dute zorra ordaintzen zerbitzu sozialetan baino (Nigeriaren kasuan, 1.700 milioi dolar urtean).

Hitzarmenak, deklarazioak eta salaketak praktikan garrantzitsuagotzat jotzen dituzten beste konpromiso batzuen mende uzten dituzte. Eta, egoera ikusirik, ez zaio lehentasunik ematen *aberastasuna sortu/desberdintasuna areagotu* binomio eskandalagarria eraginkortasunez desegiteari. Uztailaren hasieran, adibidez, munduko herrialde boteretsuenak elkartu ziren (G-8). Bileraren gai-zerrendan garrantzi handia ematen zitzaion Afrikaren egoerari. Bi egun lehenago, musikari ospetsuek eta 200.000 pertsonak baino gehiagok Afrikarentzako justizia aldarrikatu zuten Londresen, presioa egin nahian. Hala ere, komunikabideetako titularrek agerian utzi zuten, "Munduko ekonomia baztertu egin du Afrika G-8ren elkarriketa-gaietatik". Eta, noski, "munduko ekonomia" boteretsuen interes ekonomikoak dira.

Mundu aberatsa segurtasunaz baino kezkatzen ez den bitartean, gizateriaren bi herenentzat –gutxienez– segurtasunik eza oinarritzko baliabiderik ez izatea da, alegia, urik, janaririk, hezkuntzarik, errespeturik eta osasunik ez izatea. Noizean behin aipatzen dituzte hitzaldi eta dokumentu ofizialetan mundu garatuaren eta mundu seguru baten arteko loturak, baina sekula

ez dira horretan oinarritutako politikak sortzen. "Askatasunare kontzeptu zabalagoa" txostenean hau esan zuen NBEko idazkari nagusiak: *"Gizateriak ez du segurtasunik izango garapenik gabe, ez du garapenik izango segurtasunik gabe, eta ez du ez bata ezta bestea ere izango, baldin eta giza eskubideak errespetatzen ez badira"*.

Milurtekoaren Goi-bilera (2000ko iraila) –bilera horretan sortu ziren MGHak– hitzetik ekintzetara pasatzeko egin zen, munduko agendan gai hori dagokion tokian, lehenbizikoan, ipintzeko eta injustiziaren eta pobreziaaren aurka aliantza handi bat eratzeko. NBEren txostenaren arabera, *"garatzeko arazoak konplexuak izan daitezke, baina ez dira bereizita konpondu behar, batez ere elkarri konektatuta bizi garen mundu honetan"*.

Goi-bilera horretan, Nazio Batuetako 191 estatuek **Milurteko Deklarazioa** sinatu zuten, herrialde guztien oinarritzko duintasuna bermatzeko bizi-baldintzetan, bake- eta segurtasun-balio komunetan eta giza eskubideen babesean oinarritutako hitzarmena. Gero, Deklarazioan oinarritutako zortzi **Milurteko Garapen Helburuak** (MGH) munduko garapen-programa batean ezarri ziren. Horren arabera, herrialdeek 15 urteko epean pobrezia murrizteko eta desberdintasunak eta ezegonkortasuna deuseztatze helmuga jakinak lortzeko lankidetzan aritzeko konpromisoa hartzen zuten.

2004an, Nigeriak hezkuntzan inbertitutakoa baino bost aldiz gehiago eta osasunean inbertitutakoa baino hamahiru aldiz gehiago gastatu zuen zorrak ordaintzeko.

Zenbait helburu komun

Aurreko nazioarteko biltzarretan eta munduko goi-bileretan hitzartutako garapen-akordioak eta -emaitzak biltzen eta laburtzen dituzte MGHeK.

Hauek dira Milurtekoko Garapen Helburuak:

- erabateko pobrezia eta gosea erdira jaitsaraztea
- lehen hezkuntza unibertsala izatea
- sexuen arteko berdintasuna sustatzea
- bost urtetik beherako haurren heriotza-tasa bi heren gutxitzea
- amen heriotza-tasa hiru laurden gutxitzea
- hiesaren, paludismoaren eta tuberkulosiaren hedapena geldiaraztea
- ingurumenaren jasangarritasuna bermatzea
- garapenerako munduko elkarteak bultzatzea, laguntzeko, salerosketarako eta zorraren karga arintzeko

Formulazio orokor horietatik abiatuta, 18 helburu eta 40 adierazle baino gehiago zehaztu ziren, egiten diren aurrerapenak eta atzerapenak egiaztatzeko.

Hain gutxiarekin konformatzen gara? Hain gutxiarekin konformatzen gara?

Helburu horiei arretaz begiratzeak ikara ematen du: gosea pasatzen duten pertsonen portzentajea erdira **jaitea**; erditzin hiltzen diren emakumezkoen ehunekoa hiru laurden eta bost urte bete baino lehen hiltzen diren haurren ehunekoa bi heren **txikitzea**, etab. Zer gertatzen da, ordea, helburutik kanpo geratzen diren laurdenekin, herenekin...? Zinikoa eta krudela ematen du, eta, ziur aski, hala izango da; izan ere, gaur egun, badira baliabide teknikoak, jakintza eta dirua egoera horri aurre egiteko. Hori esan du, hain zuzen ere, Evelyn Herfkensek, NBEko Milurteko Kanpainaren koordinatzaileak: *"Pobrezia deuseztatzeko aukera duen lehenbiziko belaunaldia gara, eta ez diogu aukera horri ihes egiten utzi nahi"*. Hala ere, helburuak hain xumeak izateak (pairatzen dituztenen ikuspegitik, behinik behin) badu bere zergatia: ebaluatzeko, zenbatu egin behar da. "Hori, gutxienez, bai" esatearen antzeko zerbait.

Hamabost urtean egoera asko hobetzeko asmoa dago, injustiziaren ordezkia justizia ezartzen joango diren sinergiak eta dinamikak sortuz. NBEren arabera, *"diru-sarrera txikiak dituzten herrialdeetan giza garapenerako egiten diren inbertsioek oso errendimendu handiak dituzte. Ekonomia asko pobrezia-aren zuloan harrapatuta daude, hilkortasun-tasaren, elikadura kaskarraren, trebakuntza-maila eskasaren, edateko urik ez izatearen eta, askotan, hazkunde demografiko azkarren ondorioz"*.

Hainbat eremutako helburu eta helmuga jakinen bidez, asmo handiagoko aukera sakonagoak eskuratu nahi ditu ekimenak, baita horrek sortzen duen mugimendu guztika ere. Hori da, hain zuzen ere, 8. helburua –garapenerako munduko elkarteak bultzatzea–. Berez, guztionak diren baliabide eta aurrerapenak gutxi batzuek ez eskuratzeko mundua beste era batera antolatzea esan nahi du horrek, alegia, hori guztia zuzen banatzea. Helburu horri dagozkion helmugak lortzen badira, gainerako guztia betetzea ekarriko du, neurri batean, injustiziaren oinarri batzuei baitagozkie: salerosketa- eta finantza-sistema, kanpo-zorra, nazioarteko lankidetzaren funtzionamendua, transnazionalen boterea eta ezagutza eta teknologia eskuratzeko.

Ez dugu onartzen jendea hiltzen segitzea, eskolatu gabeko haurrik egotea, emakumezkoak diskriminatzea, etab., horien guztien ehunekoa murriztuta ere. Ez gara konformatzen. Helmuga xume horiek balio dute, bakarrik, munduaren antolamendu eskandalagarri honetatik irteteko urrats esanguratsuak egiten badira, gutxi batzuen aberastasun eta botere-metaketatik elikatzen den garapen-eredutik aldentzeko balio badute. Ondorioz, urrats zehatz horietatik haratago joan behar da; gainditu egin behar ditugu, denborari eta helmugei dagokionez.

Bost urte igarota ere... Bost urte igarota ere...

Joan den ekainean, helmugen betetze-mailari buruzko txosten bat aurkeztu zuen Nazio Batuetako idazkari nagusiak, Milurtekoko Goi-bilera zela eta. Adierazi zuen *“1990etik aurrera, munduan, pobrezia orain arte ez bezala masiboki murriztu”* dela, *“Asian batez ere”*. Baina, aldi berean, *“oso pobre direnak, gero eta pobreago bihurtzen ari dira Saharaz Hegoaldeko Afrikan”,* eta *“joera horrek bere horretan segitzen badu, pobreen diren herrialde gehienek ez dituzte 2015erako ezarritako Milurtekoko Helburu gehienak lortuko, edo, agian, bat bera ere ez”*.

Txina kanpo utzita, ikusten da murriztu beharreko tasaren erdia baino gutxiago murriztea lortu dela. Saharaz Hegoaldeko Afrikako, Hegoaldeko Asiako eta Latinoamerikako eskualdeetan diru-sarrera txikiak dituzten pertsonen kopurua 10 milioi handitu da urtean, 1990etik. Dozenaka herrialdeetan, jaitsi egin da batez besteko bizi-maila azken bi hamarkatan.

Gaur egun, AEBetako dolar banarekin baino gutxiagorekin biziraun behar izaten dute egunero 1.200 milioi pertsonak, alegia, duela hamarkada batean bezainbatek.

Txostenaren arabera, muturreko pobrezia murrizten ari da, ehunekoei dagokienez, baina pobreak gero eta pobreagoak dira. 2001ean, Hegoaldeko herrialdeen populazioaren % 21,3 egunean dolar batekin baino gutxiagorekin bizi zen; 1990ean, berriz, % 27,9. Baina ehunekoak handitu egiten dira Asiako aurrerapenen ondorioz. Saharaz Hegoaldeko Afrikan, herritarren % 46,4 bizi da dolar batekin egunean. Latinoamerikan eta Kariben egoera hobetzen ari da, baina ez behar bezain azkar.

Gose kronikoari buruzko ehunekoek ere hobera egin dute, baina 800 milioi pertsonaren elikadura-maila eskasa da, eta malnutrizioak jota daude herrialde pobretuetako haurren laurdenak. Ez da ia aurrerapenik egin hiesaren kontrako borrokan –nahitaez areagotu beharra dago!– eta ama-haurren osasuna hobetzeko borrokan. Eta aurrerapen gehiago egin beharra dago edateko ura eta oinarritzko osasun-zerbitzuak jendeari emateko.

Gainerako helburuak lortzeko aurrerapenak ere ez du ageri joera garbirik. 1990ean 'hezkuntza guztiontzat' helburua aldarrikatu zen; epea, berriz, 2000n ezarri zen. Poztekoa da bi sexuen artean hezkuntzan dagoen aldea erdira jaitsi izana; baina, berez, 1990eko hamarkadan, egin beharreko aurrerapenaren hamarrena baino ez zen lortu. Ez da harritzekoa, beraz, helburua lortzeko epe berria 2015. urtea izatea. Nolanahi ere, abiadura honetan, aurrerapenaren erritmoa lau aldiz azkartzen ez bada, ezin izango da haur guztiei hezkuntza bermatzeko promesa bete.

Ama-haurren hilkortasun-tasaren, malnutrizioaren, edateko uraren eta ingurunearen higiegi egokiaren aurrerapenak

mantsotu egin ziren 1990eko hamarkadan, aurreko hamarkadetan egindako aurrerapenekin alderatuta. Asko okertu dira 1990eko hamarkadako kondizioak hiesaren izurritearengatik, beste zenbait gaixotasun (paludismoa eta tuberkulosia) suspertu direlako eta osasun-zerbitzuek dituzten gabeziengatik.

1. helburua. Muturreko pobrezia eta gosea errotik kentzea

Munduko pobrezia-tasak murrizten ari dira, Asian batez ere; baina, milioika pertsona gehiago pobretu dira erabat Saharaz Hegoaldeko Afrikan. Pobreak gero eta pobreago dira inguru horretan.

Gosetearen kontrako borrokan aurrera egin da, baina toki batzuetan atzera ere egin da, nekazaritzako produkzioa oso mantso areagotu eta, aldi berean, populazioa hazi delako. 1990etik, hainbat milioi pertsona gehiago daude gosete kronikoaren mende Saharaz Hegoaldeko Afrikan eta Hegoaldeko Asian –bost urtetik beherako haurren erdiak gaizki elikatuta daude–.

2. helburua. Lehen hezkuntza unibertsala izatea

Bost eskualdeetan, matrikulazio-tasa ia % 100ekoa da, baina Saharaz Hegoaldeko Afrikan haurren bi heren baino gutxiago daude matrikulatuta lehen hezkuntzako eskoletan. Beste eskualde batzuetan ere, Hegoaldeko Asian eta Ozeanian barne, egiteko asko dago oraindik. Eredu horietan eta beste zenbaitetan, matrikulazio-kopurua handitzearekin batera, haurrek eskola ez uztea eta kalitatezko hezkuntza izatea lortzeko ahaleginak egin behar dira.

3. helburua. Genero-berdintasuna eta emakumezkoen jabeakuntza sustatzea

Pixkanaka bada ere, garapen bidean dauden herrialdeetan generoen arteko aldea murrizten ari da lehen hezkuntzako matrikulazio-tasari dagokionez. Aspalditik errotutako desberdintasunak murrizteko lehen urratsa da hori. Hegoaldeko ia eskualde guztietan, soldatapeko lan gutxiago dute emakumezkoek gizonezkoek baino, eta askotan lan ezegonkorak eta gaizki ordaindutakoak hartu behar izaten dituzte.

Arlo horretan aurrera egin arren, emakumezkoek ez dute bidezko ordezkartzarik erakunde politikoetako goi-mailetan: munduko parlamentuetako aukien % 16 besterik ez dute betetzen.

4. helburua. Bost urtetik beherako haurren hilkortasun-tasa gutxitzea

Txikitzen ari da bost urtetik beherako haurren hilkortasun-tasa, baina ez behar adinako abiaduraz. Urtero, 11 milioi haur hiltzen

dira (30.000 eguneko) prebenitu edo tratatu daitezkeen gaixotasunen ondorioz. Irtenbide erraz eta merkeak sustatzen dituzten programak zabalduz saihestu daitezke heriotza gehienak.

5. helburua. Amen osasuna zaintzea

Urtean milioi erdi emakume baino gehiago hiltzen da haurdunaldian edo erditu bitartean. Eta hamar milioi emakumek kalte larriak edo minusbaliotasunak jasaten dituzte. Garatzen ari diren eskualdeetan, amen hilkortasun-tasa murrizteko prozesuan aurrera egin da; ez, ordea, erditzea arriskutsuena den tokietan.

6. helburua. Hiesari, paludismoari eta bestelako gaixotasunei aurre egitea

Hiesa da garaia baino lehenagoko heriotzen arrazoi nagusia Saharaz Hegoaldeko Afrikan, eta munduan heriotza gehien eragiten dituen laugarren arrazoi nagusia da. GIBa oso azkar hedatzen ari da Estatu Independenteen Erkidegoko Europako herrialdeetan eta Asiako hainbat tokitan. Tratamendu berriek bizia luzatzen dute, baina hiesak ez du sendabiderik; beraz, helburu hori betetzeko, prebentzio-lanak areagotu beharko lirateke, munduko eskualde guztietan.

Urtero, hiesak bezainbeste heriotza eragiten dituzte paludismoak eta tuberkulosiak, eta, gainera, oso kalte larriak eragiten dituzte ekonomia nazionaletan. Paludismoak eragindako heriotzen % 90 Saharaz Hegoaldeko Afrikan izaten dira, eta prebenitzeko eta tratatzeko jarduerak areagotzen ari dira han. Tuberkulosiak goranzko joera du –neurri batean, GIBaren/hiesaren ondorioz

sortzen delako–, baina gaixotasuna detektatzeko eta tratatzeko nazioarteko protokolo berri bat dago (antza, etorkizun handikoa).

7. helburua. Ingurumenaren jasangarritasuna bermatzea

Herrialde gehienek garapen jasangarriaren printzipioak betetzeko konpromisoa hartu dute, baina horrek ez du onurarik eragin munduko ingurumen-baliabideak galtzeko prozesuan. Helburu hori lortzeko, arreta handiagoa ipini behar zaio pobreen egoera zailari (izan ere, inguruan dituzten baliabide naturalen mende bizi dira), eta mundu-lankidetzaren maila handitu behar da, orain artean ez bezala handitu ere.

Ozono-geruza gehiago honda ez dadin hartutako neurriek agerian utzi dute posible dela aurrera egitea. Edateko ura pertsona gehiagorengana iristen da, baina garatzen ari diren herrialdeen erdiek ez dute komunik edo bestelako oinarritzko saneamendu-baliabiderik. Ia 1.000 milioi pertsona bizi dira auzo baztertuetan, hirietako populazioa etxeetako hobekuntza-prozesuak eta lanpostu produktiboak eskuratzeko aukera baino askoz ere azkarrago handitzen baita.

8. helburua. Garapenerako mundu-aliantza sustatzea

Zailagoa da helburu horri dagozkion aurrerapenak ebaluatzea gainerakoenak baino. Dena dela, antza denez, egoera ez da gehiegi aldatu zorrari, nazioarteko salerosketen arauari, nazioarteko erakunde politikoen eta finantziarioen "demokraziari", eta, finean, sistemaren oinarriari dagokienez. Joko-arauak ez dira aldatu bost urte hauetan.

Zergatik ez da gehiago eta hobeto aurrera egiten?

Bistakoa denez, ekintzen bidez geratzen dira agerian benetako lehentasunak, ez hitzaldien bidez. Federico Mayor Zaragozak hau zioen orain gutxi idatzitako artikulu batean: *"Duela bost urte deklaratu zuten ahalik eta ahalegin gehienak egingo zituztela Milurtekoko Helburuak gauzatzeko; baina, agerian geratu da, salbuespenak salbuespen, orokorrean nagusi den sistemak gauza bat aldarrikatu baina bestea egiten duela"*. Gero eta gauza jakinagoa da gizarteko aberatsen aberastasun-maila pobretuen pobrezia-mailan–dramatikoa– oinarrituta

dagoela; sistema honen arabera, gutxiengo garenok munduko ia ondasun guztiak kontsumitzen eta baliatzen ditugula, eta harraparitza- eta hondamen-maila horiek ezinezkoak liratekeela munduko herritar guztiek gure maila honetan kontsumituko balute. Garapen-eredu hau ez da jasangarria, ez mundu guztirako ez betiko. MGHeke beste norabide batean aurrera egin ahala, oztopoak areagotu egiten dituzte beren gehiegikeriazko bizimodua arriskuan ikusten dutenek.

Garestiegia ote da horiek martxan jartzea? NBEren txosten baten arabera, MGHak zentzuzkoak dira ikuspegi ekonomikotik. Nahikoa litzateke Garapenerako Laguntza Ofiziala 2006an 135.000 milioi dolarrekoa izatea eta, 2015ean, 195.000 milioitara iristea. Asko dela dirudi, baina lehenbiziko zenbatekoa herrialde emailleen BPGren % 0,44 besterik ez da; bigarren zenbatekoa, berriz, % 0,54. Alegia, hain ezaguna den eta sekula betetzen ez den % 0,7 baino askoz ere gutxiago. Eta, are urriagoa da urtero munduan gastu militarretarako erabiltzen diren ia 900.000 milioi dolarrekin alderatzen baldin badugu. Beste behin ere, ez da dirurik falta, gogoia baizik. Helburu hori lortzeko borondate politikoa eta baliabideak falta direlako ez da gehiago eta hobeto aurrera egiten; izan ere, ez dira gauza bereziak, errealtate berekoak baizik: kausa eta efektua.

"Pobrezia murriztuta eta milioika pertsonari bizimodu osasuntsuagoa eta produktiboagoa denbora luzeagoan izateko moduko kondizioak emanda lor daitezkeen abantailak kontuan hartuta, inbertitzeko aukera bikaina dira Milurtekoko Garapen

Helburuak". Hori dela eta, Garapenean inbertitzea du izena proposatutako helmugak nola lortu deskribatzen duen eta datuak nondik atera diren deskribatzen duen txostenak.

Alderdi ekonomikoekin lotura estua dute munduaren antolamendu-alderdiek: elkar sostengatzen dute baliabideen eta boterearen banaketan dauden aldeek. Ez du askorako balio –edo agian ezertarako ez– "laguntza"-fondoan hondar batzuk areagotzeak, mendeotasunezko egiturekin eta terminologiekin segitzen baldin bada. Mundu demokratikoago bat lortzeko –termino errealean– egiturazko aldaketarik egiten ez bada, tragediaren tamaina ere ez da aldatuko. Dinamika berri bat martxan jartzeko *"mundua ez du herrialde aberatsez osatutako talde batek zuzendu behar ("Guk, boteretsuok..."), baizik eta, Roosevelt presidenteak zioen bezala, herrialde guztiek, zioen Mayor Zaragozak Nazio Batuetan ("Guk, herriok...")*". Horregatik, egokia dirudi MGHen martxa aztertzen duen NBEren Batzarrak aztertzea NBEren erreforma ere. (ikus laukia)

Guk, herriok...

Horrela hasten da Nazio Batuen Sorrera Gutuna, baina herrioren ahotsak nahiko lan du horien artetik gailentzeko. Duela sei hamarkada, Bigarren Mundu Gerra amaitu berria zela, erakundea gerraren ordezkari gisa sortu zen (gatazkak gainditzeko indarra erabiltzea debekatu egin zen, berariaz), topagune izateko eta gatazkak elkarriketaren bidez konpontzeko sortu zen. Sekulako aurrerakada izan zen.

Sakoneko erreforma bat aldarrikatzen dute batzuek, aspaldi gainera. Gerra ez da ezeztatu, eta estatu guztiak ez dira pareko NBEan hitz egiten dutenean. Segurtasun Kontseilua –munduko gobernu gisakoa izateko sortu zen– boteretsuen klub itxia besterik ez da (gerran irabazi dutenek osatua), beto-eskubidea duena. Ia ez dago Hegoaldeko ordezkariarik. Etengabe salatzen dute hori Indiak, Brasilek, Egiptok, Mexikok eta beste hainbat herrialde handik.

Irailean, New Yorken bildu zen Batzar Orokorra, erakundearen 60. urteurrena ospatzeko. Kezka horiei eta beste batzuei erantzuteko goi-bilera hori oso garrantzitsua dela esan dute askok. Nolanahi ere, hainbeste aldarrikatu diren "erreforma sakonak" erdibidean geratu dira. Segurtasun Kontseiluaren erreforma atzeratu egin da urte amaiera arte, eta, bestalde, horren hainbat organismo sortu eta aldatu egin dira (burokrazia murriztu egin behar dela ere esan dute). Baina, Hegoaldearen ordezkaritza, gizartearen parte-hartzea, erakundearen eraginkortasuna eta beste hainbat gai garrantzitsu ez dira sakon landu.

Arazo globalak dituzte sorburu afera askok, GKEok pobreekin jardunez gainditzeko salatzeko garenak. Horiek konpontzeko, beraz, erantzun globala behar da, gobernuak elkarrekin lankidetzan aritzeko. Intermon Oxfamek badaki irtenbide horiek gauzatzeko nahitaezkoa dela Nazio Batuen sistema eraginkorra eta gardena izatea. Baina, Sorrera Gutun hark merezikoa badu, NBEk bermatu behar du herrialde eta herri guztiek pareko ahotsa izatea. Hala ez bada, ez da demokrazia-tresna izango, boteretsuen esku dagoen eta protesta ahulak egiteko eskubidea bakarrik ematen duen tresna baizik.

Gobernuek azterketa saihestu dute

Hamarkada batean, oso aurrerapen eskas eta mantsok egin ziren, eta, gainera, Goi-bilera ere oso eskasa izan zen. Hurbileko lekuko baten hitzetan, gobernuek azterketa saihestu egin zuten. Hori da gobernuen buruz esan daitekeen gauzarik onena.

Batetik, horren inguruan azterketa ugari egin arren –horietako asko Nazio Batuek berek eskatuta–, ez dira gai izan okerreko bidean goazela onartzeko Joera honekin jarraituz gero 10 urteren ordean 100 urte baino gehiago behar izango dira aurreikusitako helburuak lortzeko. Era berean, ez dute onartu lehenengo helburua ez dela bete: neska-mutikoen lehen hezkuntza sartzeko aukera berdina izatea. Hain zuzen ere, 2005ean bertan amaitu da helburua betetzeko epea.

Bestetik, egungo egoeraren larritasuna aintzat hartu ez dutenez, amaierako dokumentuak ez du islatu funtsezko ezaugarri bat: larritasuna! Saharaz Hegoaldeko Afrika eta beste zenbait eskualde etengabe ari dira SOS egoera aldarrikatzen, eta ez diete behar bezalako arretarik jarri bileren horretan.

Azkenik, aurreko konpromisoak berretsi besterik ez dute egin, ez dute egoera aldarazteko batere urratsik eman. Gai batzuetan, gainera, aurreko

goi-bilera eta nazioarteko bileretan ezarritako helburuak baino atzerago geratu dira. Hori gertatu da, hain zuzen ere, % 0,7arekin. Gobernu guztien konpromisoa izatetik, bakoitzak *“hartu dituen konpromisoen arabera ahalegin jakinak egiteko”* eskaera izatera igaro da.

Hainbat datu positibo ere badaude, baina. Izan ere, emaitza okerragoak lortzeko arriskurik ere egon zen: zalantza jarri zuten uneren batean MGHen erreferentzia eta etorkizuneko helburu gisa zuten aintzatespena.

Hain funtsezko gauzez gain, beste hainbat gai garrantzitsu ere jorratu dira; hala nola, hezkuntzari dagozkion tasak ordaindu behar ez izateko konpromisoa edo guztiontzako hezkuntza lortzeko herrialdeen estrategiak finantzatzeko konpromisoa. Positiboa da, halaber, kanpo-zorren gaiari dagokiona, orain arte hitzartutakoa baino haratago joateko beharra berretsi baitzuten, eta errenta ertaineko herrialdeei zorra barkatzeko aukera ere proposatu da (orain arte, herrialde pobreeni bakarrik eskaintzen zitzaion aukera hori). Amaierako testuak badu berrikuntzarik emakumezkoen egoerari dagokionez. Emakumezkoen kontrako bortxakeriaren zigorgabetasuna amaiarazi behar dela onartu da, eta laneko babesean, jabetza pribatua, ugaltze-osasuneko zerbitzuetan emakumeen eskubideak bermatu behar direla.

Jendea, azkenean?

NBEaren idazkari nagusiaren txostenaren emaitzak “aukera eta desafio bat” du izena. Esanguratsua titulua. Emaitza horien arabera, “munduko herritarrei dagokie erabakitzea ziurgabetasun egoera hau gatazka orokorragoen, desberdintasun sakonagoen eta eskubide-estatuaren higaduraren seinalea den, edota bakearen, oparotasunaren eta giza eskubideen aldeko erakundeak berritzeko aprobetxa daitekeen. **Hitzetatik ekintzetara igarotzeko unea da.**”

Hitz horiek Goi-bilerari begira idatzi ziren. Emaitza eskas eta lotsagarriki begiraturik, zentzu berria du horrek. Herritarrok 8. helburua gureganatzeko garaia da; garapenaren aldeko aliantza berria pertsona orori dagokio. MGHen baitan dago botere publikoei –gure ordezkariak– presioa egitea herritarren mobilizazioen bitartez, demokraziaren erabilera esplizitua eginez, helburu horiek denboran eta helmugetan gainditu beharreko abiapuntu izan daitezten. Herritarrok mobilizatu egin behar dugu, botereak aktibatu eta urrats ausart eta zehatzak eman ditzaten.

Helburu horrekin kanpaina asko jarri ziren martxan –hainbat sustatzailek jarri zituzten martxan hainbat herrialdetan–, asmo berberarekin. Besteak beste, hauek:

- **Banda Zuria:** Pobreziaren Aurkako Deialdi Globalaren (GCAP) nazioarteko sinboloa (<http://www.whiteband.org>).
- **Zero Pobrezia:** GKEen Espainiako koordinakundearen kanpaina (<http://www.pobrezacero.org>).
- **Aitzakiarik gabe 2015:** NBEaren Milurteko kanpaina (<http://www.sinexcusas2015.org>)

Hauek dira, oro har, kanpaina horien proposamenak:

- **Laguntza gehiago eta hobe**a: 0,7aren helmuga; salerosketa interesik gabeko laguntza, herrialde eta kolektibo pobretuenei bideratutakoa.
- Herrialde pobrenei **zor**ra ezeztatzea eta MGHetarako baliabideetan inbertitzea.
- Aldaketa garrantzitsuak egitea herrialde pobretuenak zigortzen dituzten eta ingurumena hondatzen duten **salerosketa-araue**tan.
- Iparraldeko nekazaritza-ekoizpenei **diru-laguntzak kent**zea.
- **Oinarrizko zerbitzuak babest**ea oinarrizko eskubideak bermatzeko: elikadura, osasuna, edateko ura, etab.
- Iparraldeko eta Hegoaldeko gobernuek **nazioarteko konpromisoak betet**zea.

Horietan jarduteak herritartasun globala adierazten du, eta erantzukizun globalak onartu beharra. Goi-bilera zela eta mundu osoan hainbat ekintza publiko antolatu ziren, agintariak behartzeko garrantzizko hitzarmenak sinatzera. Hainbat tokitan, ehunka pertsonak begi handi baten irudia egin zuten euren gorputzez. Mezu garbia bidali zieten politikariei: "Zuei begira gauzkazue". Herritarrek beren lehentasunak begi-bistan jartzen dituztela adierazteko garaia da.

Behin eta berriro aipatu dugun artikulu horretan, atal honen izenburuko galdera egin zuen F. Mayor Zaragozak. Erantzuna, behintzat, gurea da.

"Tokian bertan zein mundu osoan jardun dezake jendeak, milioika ahotsek, era baketsuan, bakoitzari dagozkionak bere gain hartuz, etorkizunari erantzukizunez begira, etsi gabe, "ez dauka irtenbiderik" pentsatu gabe, gutxi batzuen esku dagoen gehiegizko boterearen –ekonomikoa, politikoa, ingurumenarena, mediatikoa...– neurrigabekeriak onartu gabe. Azkenean, jendea oholtzan! Indarrezko eta inposiziozko aspaldi-aspaldiko kultura horretatik adiskidetze-, elkarriketa- eta bake-kulturara igaro behar da."

Gehiago jakiteko...

Gehiago jakiteko...

Liburuak

La palabra empeñada. Los Objetivos 2015 y la lucha contra la pobreza

Plataforma 2015 - Los Libros de la Catarata. Madrid, 2005.

Objetivos del Milenio. ¿Se puede acabar con la pobreza?

Pablo J. Martínez Osés - PPC. Madrid, 2005

Txostenak

NBGPren urteko txostenak

<http://hdr.undp.org/reports/global/2005/espanol/>

NBGPren txostena: aurrerapenak, oztupoak eta erronkak

<http://www.undp.org/spanish/mdgsp/ODM-progresos.html>

Web orriak:

Web orriak:

Nazio Batuen web orriak

<http://spanish.millenniumcampaign.org>

<http://www.un.org/spanish/millenniumgoals>

Nazio Batuen "Aitzakiarik gabe 2015" kanpaina

www.sinexcusas2015.org

"Banda Zuria": Pobreziaren Aurkako Deialdi Globalaren (GCAP) nazioarteko sinboloa

www.whiteband.org

Espainiako GGKEen koordinakundearen "Zero pobrezia" kanpaina

www.pobrezacero.org

Sar zaitez gure web-gunean
eta behera kargatu
¡¡Global Express!!

www.IntermonOxfam.org/educar/global

Global Express-ek galderak eragin eta sortu nahi ditu gure eskoletako ikasleen artean, komunikabideetan esaten dutenaz. Errealitatearen ikuspegi kritikoa sustatu nahi dugu, ikasleek munduaren egoera, bereziki, garapen bidean dagoen munduaren egoera ulertzeko aukera izan dezaten.

Global Express ondoko talde hauen ekimena da: Centrum voor Mondiaal Onderwijs (Holanda), Curriculum Development Unit (Irlanda), Centro Educazione Mondialità (Italia) eta Intermon Oxfam (Espainia).

Global Express-ek AECI-ren diru laguntza jaso du